

**ԲԱՐՁՐԱՎՈՒՆ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ ՓԲԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ**

**ՀԱՂԹԱՆԱԿԱՆԻ ԵՆԹԱԿԱՅԱՆԻ
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄ ԵՎ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄ**

**ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ**

Մարտ, 2014 թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Նկարագիր.....	3
2. ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ	3
3. ՕՐԵՆՍԴԻՐՈՒԹՅՈՒՆ.....	5
4. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ	6
5. ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵՂՄՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ.....	7
6. ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՍԽԵՄԱՆԵՐԸ	8
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ	10
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԾՐԱԳԻՐ.....	19

1. Նկարագիր

Էլեկտրամատակարարման հուսալիության ծրագրի Լրացուցիչ ֆինանսավորումը (ԷՄՀԾ ԼՖ), որի համար դիմել է Հայաստանի կառավարությունը, նախատեսված է էլեկտրահաղորդման գլխավորման ակտիվների հիմնանորոգման/փոխարինման միջոցով բարձրացնելու էլեկտրահաղորդման ցանցի հուսալիությունն ու կարողությունը: Այս նպատակին հասնելու նպատակով ԷՄՀԾ ԼՖ-ն ներառելու է Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր ՓԲԸ (ԲԷՑ) Հաղթանակի ենթակայանի ամբողջական հիմնանորոգումն ու ընդարձակումը: Ենթակայանը շահագործման է հանձնվել 1988թ., որից հետո հիմնանորոգման չի ենթարկվել: Հիմնական սարքավորումները և օժանդակ կառույցները ունեն փոխարինման կարիք պահեստամասերի բացակայության և բետոնե հիմքերի ու պողպատյա հենարանների քայքայման պատճառով: Սարքավորումների վատ վիճակը երբեմն հանգեցնում է անջատումների սարքավորումների խափանման պատճառով: Հաղթանակի ենթակայանի հիմնանորոգման ու ընդարձակման նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակում պահանջվում է Բնապահպանական կառավարման ծրագիր (ԲԿԾ):

2. ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Վայրը և տեղանքի նկարագիրը

Հաղթանակի ենթակայանը գտնվում է մայրաքաղաք Երևանի արևմտյան մասում: Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ Հայաստանի կետրոնական հատվածի արևմուտքում: Քաղաքի վերին մասը երեք կողմից շրջապատված է լեռներով, իսկ հարավային ուղղությամբ՝ իջնում մինչև Հրազդան գետի ափերը: Այն սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի, Կոտայքի, Արարատի և Արմավարի մարզերին: Քաղաքը գտնվում է ծովի մակարդակից 865-1390մ բարձրության վրա:

Երևանի կլիման կիսաչոր մայրացամաքային է՝ շոգ և չոր ամառներով և ցուրտ ու ձնառատ ձմեռներով: Հուլիս ամսին միջին ջերմաստիճանը 25.8° C է, իսկ առավելագույն բացարձակ ջերմաստիճանը՝ 42° C: Հունվար ամսին միջին ջերմաստիճանը -3.6° C է, իսկ նվազագույն բացարձակ ջերմաստիճանը՝ -28° C: Միջին տարեկան ջերմաստիճանը 11.9° C է, միջին տարեկան հարաբերական խոնավությունը՝ 61%, տեղումների միջին տարեկան քանակը՝ 291-353մմ:

Գտնվելով կառուցապատված գոտում՝ շինարարական աշխատանքների տարածքում կենդանական աշխարհի գոյություն չունի: Ենթակայանը կառուցված է տուֆի փակված հանքի վերամշակված տարածքում: Շինարարության վայրն ունի հարթ մակերես և շրջապատված է խաղողի փոքր այգիներով հարավից և հարավ-արևելքից և փոքր արտադրական ցեխերով արևմուտքից և հարավ-արևմուտքից: Խաղողի այգիները պատկանում են հարևան գյուղական համայնքների ռեզիդենտներին և մշակվում է նրանց կողմից անձնական օգտագործման նպատակներով: Չմշակված հողերը գտնվում են ենթակայանից հյուսիս: Ամենամոտ բնակելի գոտին գտնվում է մոտ 300մ

հեռավորության վրա: Տեղանքի հարավային պարսպից 7մ հեռավորության վրա կա փոքր առու (ջրի հոսք):

Ենթակայանի մուտքի մոտով անցնող պետական ճանապարհը օգտագործվելու է հյուսիսից տեղանքին մոտենալու համար: Մերձատար ճանապարհներ կան նաև ենթակայանի ցանկապատի շուրջ: Մերձատար ճանապարհների օգտագործումը չի սահմանափակի գյուղատնտեսական հողերի հասանելիությունը: Բոլոր շինարարական մեքենաներն ու սարքավորումները կայանվելու են ցանկապատված գոտու ներսում: Ծրագրի իրականացումը որևէ ժամանակավոր կամ մշտական ազդեցություն չի ունենա հարևան արտադրական ցեխերի վրա:

Ենթակայանն ունի՝ (ա) երկու 220կՎ օդային էլեկտրահաղորդման գիծ (ՕԷԳ), (բ) երկու 220կՎ գլխավոր տրանսֆորմատոր (ԳՏ), և (գ) երեք 10կՎ սնուցման լարերի հատված: ԳՏ-ներից մեկը 220/(35)/10կՎ 20ՄՎԱ տրանսֆորմատոր է, իսկ մյուսը՝ 220/10/(6)կՎ 63ՄՎԱ տրանսֆորմատոր:

Ենթակայանը զբաղեցնում է 2.6 հեկտար ցանկապատված տարածքը, որն ունի հետևյալ չափերի տարբեր շինություններ (երկարություն x լայնություն x բարձրություն).

- հսկման և բաշխման շենք (այդ թվում գրասենյակներ և մարտկոցի սենյակ)՝ 41.7x12.05x5մ;
- 10կՎ սնուցման լարերի հատվածներ և դրանց հետ կապված երկու շինություն՝ 36.7x9.1x5մ և 15.9x5.18x5մ յուրաքանչյուրը, և
- հերթապահ մաս՝ 6x3x4մ.:

Ենթակայանի արևմտյան կողմը ներկայումս օգտագործվում է որպես շահագործումից հանված նյութերի և սարքավորումների պահեստ:

Ծրագրի աշխատանքների շրջանակը

Ենթակայանի վերակառուցումն ու ընդարձակումը ներառելու է հետևյալը.

- երկու 220կՎ հիմնական տրանսֆորմատորների (ՀՏՖ) փոխարինումը,
- 220կՎ բաց բաշխիչ սարքի (ԲԲՍ) ամբողջական փոխարինումը,
- նոր 110կՎ բաց բաշխիչ սարքի կառուցումը չորս օդային էլեկտրահաղորդման գծերի (ՕԷԳ) բջիջներով
- կարգավարական և օպերատիվ կառավարման ներկա շենքի քանդումը և նոր շենքի կառուցումը,
- Փոփոխական հոսանքի և հաստատուն հոսանքի համակարգերի (ՓՀ և ՀՀ), այդ թվում բաշխման համակարգի, լիցքավորման ազրեգատների, փոխարկիչների և մարտկոցների փոխարինումը,
- SCADA համակարգի տեղադրումը և պաշտպանության ռելեների փոխարինումը,

- 10կՎ բաշխիչ սարքերի և դրանց հետ կապված շենքի փոխարինումը,
- հողակցման համակարգի վերակառուցումը,
- յուղի հավաքման համակարգի վերակառուցումը,
- ճանապարհների և մայթերի կառուցումն ու վերակառուցումը,
- մալուխային խրամուղիների վերակառուցումը,
- հրդեհի ահազանգման և հրդեհի տեղայնացման համակարգի տեղադրումը,
- արտաքին ջրահեռացման համակարգի կառուցումը և կոյուղու համակարգի վերակառուցումը, և
- արտաքին լուսավորության վերականգնումը:

Այս բոլոր աշխատանքները տեղի են ունենալու արդեն գոյություն ունեցող ենթակայանի տարածքում (ինչպես ցույց է տրված պատկեր 1-ում), և ազդեցության գոտին սահմանափակված կլինի գոյություն ունեցող ենթակայանի տարածքով:

Պատկեր 1: Տեղանքի հատակագիծ

3. ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի հետևյալ օրենսդրությունը սահմանում է ծրագրի աշխատանքներին վերաբերող իրավական շրջանակը:

Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին ՀՀ օրենք (1994թ.)

Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին օրենքի նպատակն է ՀՀ այն գլխավոր սկզբունքները, որոնք ուղղված են մթնոլորտային օդի մաքրության ապահովմանը և օդի

որակի բարելավմանը, օդի որակի վրա քիմիական, ֆիզիկական, կենսաբանական և այլ ներգործության կանխմանն ու մեղմանը և հասարակական հարաբերությունների կարգավորումը:

Այս օրենքի համաձայն կապալառուն պետք է քանդման և շինարարական աշխատանքներն, ինչպես նաև թափոնների փոխադրումը ու ժամանակավորման պահեստավորումը կազմակերպի այնպես, որ նվազեցնի փոշու և այլ տեսակի արտանետումները օդ:

Թափոնների մասին ՀՀ օրենք (2004թ.)

Օրենքն ապահովում է իրավական և տնտեսական հիմք թափոնների հավաքման, փոխադրման, դրանց ազատման, վերամշակման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդկանց կյանքի ու առողջության վրա բացասական ներգործության կանխման համար: Օրենքը սահմանում է պետական լիազորված մարմինների, ինչպես նաև թափոններ ստեղծող կազմակերպությունների դերերը և պարտականությունները թափոնների կառավարման բնագավառում:

Այս օրենքի համաձայն քանդման, շինարարության, ապամոնտաժման և տեղադրման աշխատանքների արդյունքում ստեղծված թափոնները պետք է համապատասխան կերպով վերամշակվեն կամ հեռացվեն դրանց համար նախատեսված վայրերում:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման մասին ՀՀ օրենք (1995թ.)

Օրենքը սահմանում է գործունեության այն տեսակները, որոնք ենթակա են շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատման և էկոլոգիական փորձաքննության:

Համաձայն այս օրենքի Հաղթանակի ենթակայանում պլանավորվող աշխատանքները ենթակա չեն էկոլոգիական փորձաքննության:

Քաղաքաշինության մասին ՀՀ օրենք (1998թթ.)

Համաձայն այս օրենքի Հաղթանակի ենթակայանում պլանավորվող աշխատանքները պահանջում են շինարարական թույլտվության առկայություն:

4. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Հաղթանակի ենթակայանի հարևան համայնքները համարվում են ազդեցության ենթակա կողմեր շինարարության և շահագործման փուլերի ընթացքում: ԲԿԾ-ը հրապարակվելու է Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր ՓԲԸ ինտերնետային կայքում: Պլանավորվող աշխատանքների վերաբերյալ կարճ տեղեկատվությունը և հարցերի ու բողոքների համար կապի տվյալները կտեղադրվեն աշխատանքների իրականացման վայրում և/կամ դրա անմիջական մոտակայքում/համայնքում:

5. ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԳԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍԵՂՍՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ԲԿԾ-ը ծածկում է բնապահպանական ու սոցիալական ազդեցությունները, որոնք կարող են առաջանալ ծրագրի իրականացման հետևանքով, և ապահովում է մեղմման միջոցներ, որոնք ծածկում են ենթակայաններիում սարքավարումների բարելավման և նոր սարքավորումների տեղադրման արդյունքում առաջացող ազդեցությունները, այդ թվում աշխատողների առողջությանն ու անվտանգությունը, հողային աշխատանքները և կոշտ ու վտանգավոր թափոնների կառավարումը: Բնապահպանական կառավարման ծրագիրը, որն ընդգրկում է կառավարման ու մոնիտորինգի ծրագրերը՝ ըստ ծրագրի իրականացման փուլերի և աշխատանքների, ներկայացված է Հավելված 1-ում:

Թափոնների կառավարումը բնապահպանական ազդեցությունների մեղմման՝ ծրագրի համար մշակված պլանի ամենաբարդ խնդիրն է: Շինարարության փուլում նախատեսվող թափոնների գլխավոր տեսակներն են՝ (1) անվտանգ՝ քանդման հետևանքով առաջացած բեկորները, այլ տեսակի անվտանգ շինարարական թափոնը, փորման աշխատանքների արդյունքում նյութերի ավելցուկը, հնացած սարքավորումները, և (2) վտանգավոր՝ կապարի մարտկոցները և մարտկոցային թթուները, տրանսֆորմատորների օգտագործված յուղերը, օգտագործված դողերը, ֆիլտրերը և շինարարական տեխնիկայի ու մեքենաների յուղերը:

Անվտանգ թափոնները՝ քանդման հետևանքով առաջացած բեկորները, այլ տեսակի անվտանգ շինարարական թափոնը, փորման աշխատանքների արդյունքում նյութերի ավելցուկը, կհեռացվեն պաշտոնապես հատկացված վայրեր: Շինարարության կապալառուն թափոնների հեռացման թույլտվությունը պետք է ստանա Երևանի քաղաքապետարանից մինչև դրանց հեռացումը:

Հնացած սարքավորումները կպահվեն Հաղթանակի ենթակայանի տարածքում մինչև դրանց վաճառքը կամ հնարավոր կրկնակի օգտագործումը ԲԷՑ-ի կողմից: Ենթակայանի արևմտյան մասում առանձնացված բացօդյա տարածքը կօգտագործվի որպես շահագործումից հանված սարքավորումների պահեստ:

Շինարարական տեխնիկայի և մեքենաների սպասարկումը կատարվելու է մասնագիտացված սպասարկման կենտրոններում, որոնք կարողանում են վարվել օգտագործված դողերի, ֆիլտրերի ու յուղերի հետ:

Հաղթանակի ենթակայանում տրանսֆորմատորային յուղերը գնահատվել են ՀՀ Բնապահպանության նախարարության «Թափոնների ուսումնասիրման կենտրոն» ՊՈԱԿ կողմից 2010թ.՝ օգտագործելով DEXSIL L2000 DX վերլուծող սարքը: Համաձայն գնահատման արդյունքների՝ Հաղթանակի ենթակայանում տրանսֆորմատորային յուղերը չեն պարունակում պոլիքլորացված բիֆենիլներ: Քանի որ ներկայումս չկա վերամշակման լիցենզավորված տեղական կայան, օգտագործված յուղերը փոխադրվելու են ԲԷՑ-ի Շահումյան-2 ենթակայանից 3կմ հյուսիս-արևելք և պահվելու յուղերի համար նախատեսված պահեստում մինչև լիցենզավորված կապալառուի կողմից վերամշակումը: Օգտագործված յուղերը պետք է փոխադրվեն փակ և կնքված կոնտեյներներում կամ բաքերում փակ մեքենայով: Քանի որ

շահագործումից հանված կապարի մարտկոցների և մարտկոցային թթվի թափումը աղբանոցում արգելված է, և քանի դեռ ներկայումս երկրում չկա վերամշակման/չեզոքացման լիցենզավորված տեղական կայան, թթու պարունակող մարտկոցները պետք է փոխադրվեն 3.5կմ հյուսիս-արևելք ԲԷՑ-ի գլխավոր մասնաճյուղ և համապատասխան կերպով պահվեն պահեստում թթվի հեռացումից հետո, մինչև որ ստեղծվի նման տեսակի կայան: Մարտկոցները պետք է պաշտպանվեն կարճ միացումից և փակ մեքենայով փոխադրման ընթացքում շարժվելուց: Պահեստը պետք է լինեն կողավող և օդափոխվող սենյակ՝ չթափանցող նյութով պատված հատակով և մարտկոցների համար պահարաններով: Թթուն պահվելու է համապատասխան բաքերում, որոնք ունեն երկրորդային մեկուսիչ պատյան: ԲԷՑ-ի վերապատրաստում անճնակազմը կպատրաստի մարտկոցներն ու թթուն պահպանմանը: Թթի հետ վարվելու դեպքում պետք է օգտագործվեն համապատասխան անճնական պաշտպանիչ պարագաներ (ԱՊՊ):

ԲԿԾ-ն կապ է սահմանում սույն հաշվետվությունում նշված կառավարման ու մեղմման միջոցների և ծրագրի շինարարության ու շահագործման փուլերի ընթացքում միջոցների ճիշտ իրականացման ու կառավարման միջև: Այն տալիս է մանրամասն տվյալներ այդ ազդեցությունների մեղմման միջոցների ու պարտականությունների, մեղմման ծախսերի և մեղմման միջոցների իրականացման ու արդյունավետության մոնիտորինգի ու վերահսկողության վերաբերյալ:

6. ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՍԽԵՄԱՆԵՐԸ

ԲԷՑ-ը պատասխանատու է ԲԿԾ իրականացման համար: Բնապահպանական կառավարման ծրագրի աղյուսակը, քաղված այս ԲԿԾ-ից, ներառվելու է մրցութային փաթեթում և կազմվելու է աշխատանքների կատարման պայմանագրերի մասը, որպեսզի կապալառուն տեղյակ լինի կիրառվելիք մեղմման միջոցների մասին, կարողանա ճիշտ գնահատել դրանց գծով ծախսը ու ներառել նախահաշվում և պահպանի ԲԿԾ-ով նախատեսված պարտավորությունները, ինչպես պայմանագրի ցանկացած այլ պայման:

Շինարարության կապալառու պարտականությունները

ԲԷՑ-ը պետք է Շինարարական թույլտվություն նախագծված ծախսատանքների համար: Եթե պահանջվեն այլ լրացուցիչ լիցենզիաներ, թույլտվություններ (օրինակ՝ թափոնների հեռացման և այլնի համար), շինարարական ընկերությունը պետք է ստանա դրանք իր կարողությունների շրջանակում:

ԲԿԾ իրականացման մոնիտորինգը

ԲԷՑ-ը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ԲԿԾ իրականացման և աշխատանքների բնապահպանական մոնիտորինգի կազմակերպման համար: Աշխատանքների բնապահպանական մոնիտորինգը պետք է կատարվի սույն հաշվետվությունում ներկայացված Բնապահպանական կառավարման ծրագրին

համապատասխան, և մոնիտորինգի արդյունքները պետք է արձանագրվեն բնապահպանական վերահսկողության ամսական հաշվետվություններում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ					
1. Աշխատանքի անվտանգություն	Վնասվածքներ և պատահարներ աշխատանքների կատարման վայրում	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարության աշխատողներին ապահովում համազգեստով և ԱՊՊ-ով - Շինարարական սարքավորումների շահագործման և ԱՊՊ օգտագործման կանոնների խիստ պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> - Չննման ընթացքում շինարարության աշխատողները կրում էին համազգեստներ և համապատասխան պաշտպանիչ հանդերձանք - Չննման ընթացքում սարքավորումների շահագործման և օգտագործման հրահանգների խախտումներ չեն արձանագրվել 	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է	Շինարարության կապալառու
2. Քանդում և շինարարություն	Օդի աղտոտում փոշիով և արտանետումներով	<ul style="list-style-type: none"> - Քանդումից առաջացած բեկորների պահում հսկվող գոտում և ցողում ջրով փոշու առաջացումը նվազեցնելու համար - Փոշու առաջացման ճնշում պնևմատիկ փորումների/պատերի քանդման ընթացքում շարունակական ցողման և/կամ փոշուց պաշտպանող էկրանի տեղադրման միջոցով - Շրջակա միջավայրը (մայթերը և ճանապարհները) պահել մաքուր բեկորներից փոշու առաջացումը նվեցնելու նպատակով 	<ul style="list-style-type: none"> - Չհսկվող տարածքում քանդման չցողված բեկորներ չեն հայտնաբերվել - Ոչ մի պնևմատիկ փորում /պատերի քանդում առանց շարունակական ցողման և/կամ փոշուց պաշտպանող էկրանի տեղադրման - Չննման ընթացքում շրջակա միջավայրը (մայթերը և ճանապարհները) եղել է մաքուր բեկորներից - Չննման ընթացքում աշխատանքների կատարման վայրում 	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է	Շինարարության կապալառու

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
		<ul style="list-style-type: none"> - աշխատանքների կատարման վայրում շինարարական նյութերի/ թափոնների բաց այրման արգելում - Շինարարական տեխնիկան և մեքենաները պահել պատշաճ տեխնիկական վիճակում՝ բացառելով ավելորդ արտանետումները - Շինարարական մեքենաները անգործ չպահել 	<p>շինարարական նյութերի/ թափոնների բաց այրում չի հայտնաբերվել</p> <ul style="list-style-type: none"> - Չնման ընթացքում շինարարական տեխնիկան և մեքենաները շահագործվել են առանց ավելորդ արտանետումների - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել 		
	<p>Աղմուկի ստեղծում</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատանքային ժամերի հարգում - Գեներատորների, օդի կոմպրեսորների և այլ ուժային մեխանիկական սարքավորումների շարժիչների ծածկերի փակում շահագործման ընթացքում, և սարքավորումների՝ բնակելի տարածքներից հնարավորինս հեռու տեղադրում - Աղմկախլացուցիչների տեղադրում շարժական կայանների և սարքավորումների վրա - սարքավորումների կանխարգելիչ պահպանություն աղմուկը նվազեցնելու նպատակով - Ոչ անհրաժեշտ և չօգտագործվող սարքավորումների 	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի աշխատող շինարարական սարքավորում չի հայտնաբերվել - Չնման ընթացքում շինարարական սարքավորումները եղել են լավ տեխնիկական վիճակում - Չնման ընթացքում միացված չօգտագործվող սարքավորումներ չեն հայտնաբերվել - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել 	<p>Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է</p>	<p>Շինարարության կապալառու</p>

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
		անջատում			
3. Շինարարական նյութերով ապահովում	Ստանդարտին չհամապատասխանող նյութերի մատակարարում, ինչը կարող է ռիսկեր ստեղծել կառույցի անվտանգության և մարդկանց առողջության համար	Շինարարական նյութերի ձեռքբերում գրանցված մատակարարներից	Ծագման հավաստագրեր ունեցող ստանդարտ որակի շինարարական նյութերի մատակարարում	Զկա	Շինարարության կապալառու
4. Շինարարական նյութերի և թափոնների փոխադրում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	<ul style="list-style-type: none"> - Աղտոտում մեքենաների վատ տեխնիկական վիճակի և չծածկված բեռնատարների տեղաշարժի պատճառով - Աղմուկի և փոշու պատճառով տեղի բնակչությանը պատճառած անհարմարություն 	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և սարքավորումների պատշաճ տեխնիկական վիճակը - Բեռների պաստառում - Փոխադրման հաստատված ժամերի և երթուղիների հարգում 	<ul style="list-style-type: none"> - Չմնման ընթացքում մեքենաները և տեխնիկական եղել են պատշաճ տեխնիկական վիճակում - Չմնման ընթացքում չծածկված բեռներ չեն հայտնաբերվել - աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի աշխատանք չի իրականացվում, որ կարող է խանգարել մոտակայքի բնակչությանը - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել 	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է	Շինարարության կապալառու
5. Շինարարական սարքավորումների շահագործումը աշխատանքների կատարման վայրում	<ul style="list-style-type: none"> - Շրջակա միջավայրի աղտոտում արտանետումների և արտահոսքի պատճառով - Մոտակայքի բնակչությանը պատճառած 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարական սարքավորումների պատշաճ տեխնիկական վիճակը - Ոչ մի ավելորդ արտանետում - Ոչ մի վառելիքի և քսուքի արտահոսք - Աշխատանքային ժամերի 	<ul style="list-style-type: none"> - Չմնման ընթացքում մեքենաները և տեխնիկական եղել են պատշաճ տեխնիկական վիճակում - Հաստատված աշխատանքային ժամերից հետո ոչ մի 	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է	Շինարարության կապալառու

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
	անհարմարություն	պահպանում	շահագործվող ծանր տեխնիկա կամ մեքենա չի հայտնաբերվել - Մոտակայքի բնակիչներից բողոքներ չեն եղել		
6. Շինարարության սարքավորումների պահպանում	<ul style="list-style-type: none"> - Սարքավորումների շահագործման հետևաբով գետնային ջրերի և հողի աղտոտում նավթամթերքներով - Վնասում հրդեհի դեպքում 	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և շինարարական սարքավորումների վաճույմ շինարարության տարածքից դուրս կամ բնական հոսքերից առավելագույն հեռավորության վրա - Շինարարական սարքավորումների լիցքավորում և քսում նախապես որոշված լցման կայաններում/սպասարկման կետերում 	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենայի վաճույմն արդյունքում ոչ մի ուղղակի արտահոսք դեպի ջրի ավազաններ - Շինարարության տարածքի սահմաններում կամ մոտակայքում գետնի վրա վառելիքի կամ քսանյութերի հետքեր չեն հայտնաբերվել - Հրդեհի մարման հիմնական միջոցների առկայություն շինարարության տարածքում 	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է	Շինարարության կապալառու
7. Հողային աշխատանքներ	<ul style="list-style-type: none"> - Բուսականության կորուստ հողի կուտակման պատճառով և մասնիկներով մակերեսային ջրերի աղտոտման մինիմալացում 	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի վերին շերտի հեռացում և ժամանակավոր կուտակում հողի ռեկուլտիվացիայի համար - Փորված հողի ժամանակավոր պահում որոշված վայրերում - Փորված հողի հետ լցում ըստ անհրաժեշտության և ավելորդ զանգվածի հեռացում գրավոր հաստատված վայրեր 	<ul style="list-style-type: none"> - Ավելորդ նյութերի հեռացում մշտական պահման համաձայնեցված անվտանգ վայրեր առանց քայքայման վտանգի և ջրուղիների արգելափակման - Աշխատանքների ավարտից հետո շինարարության տարածքում ավելորդ նյութերի մնացորդների բացակայություն 	Կապալառուն պետք է դեպի վերջնական հեռացման վայրեր ավելորդ նյութերի փոխադրման ծախսը ներառի նախահաշվի մեջ	Շինարարության կապալառու

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխան-նառու
8. Անվտանգ շինարարական թափոնների ստեղծում	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում - Պատահարներ շինարարության տարածքում շինարարական նյութերի և բեկորների ցրված մասնիկների պատճառով - Շինարարության տարածքի և շրջապատի գեղագիտական տեսքի վատացում 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարական թափոնների ժամանակավոր պահեստավորում հատուկ հատկացված վայրերում ենթակայանի ցանկապատված տարածքում - Երևանի քաղաքապետարանից ստացված գրավոր համաձայնություն ավելորդ նյութերի ու շինարարական թափոնների հեռացման վերաբերյալ - Թափոնների ժամանակին հեռացումը պատշոնապես հատկացված վայրեր 	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատանքների կատարման վայրում շինարարական թափոնը կուտակված են հատուկ վայրերում - Աշխատանքների կատարման վայրում շինարարական թափոնների ոչ մի ավելցում 	Կապալառուին պետք է թափոնների փոխադրման/ հեռացման ծախսը ներառի նախահաշվում	Երևանի քաղաքապետարան Շինարարության կապալառու
9. Անվտանգ հեղուկ թափոնների արտադրություն	<ul style="list-style-type: none"> - Մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում - Աշխատանքների կատարման վայրում սանիտարական պայմանների վատացում 	Զուգարանների կազմակերպում և պահպանում սանիտարական նորմերին համապատասխան	Շինարարության տարածքում լավ սանիտարական պայմաններում գտնվող զուգարանների առկայություն	Ոչ մի կոնկրետ լրացուցիչ ծախս. կապալառուի հասարակ պատասխանատվություն է	Շինարարության կապալառու
10. Օգտագործված տրանսֆորմատորային յուղերի և հնացած սարքավորումների հեռացումից թափոնների առաջացում	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում - Պատահարներ շինարարության տարածքում շահագործումից հանված, ցրված նյութերի ու սարքավորումների պատճառով - Շինարարության աշխատանքների 	<ul style="list-style-type: none"> - Շահագործումից հանված սարքավորումների ժամանակավոր պահեստավորում Հաղթանակի ենթակայանի տարածքում հատուկ հատկացված վայրերում - Տրանսֆորմատորային յուղերի անվտանգ փոխադրում Շահումյան-2 ենթակայան - Տրանսֆորմատորային յուղերի անվտանգ 	<ul style="list-style-type: none"> - Հաղթանակի ենթակայանում հայտնաբերված շահագործումից հանված սարքավորումները հավաքված են հատուկ վայրերում - փոխարինված տրանսֆորմատորային յուղերը ճիշտ կերպով պահեստավորված են Շահումյան-2 	Ներառվելու է ենթակայանի շահագործման և պահպանության բյուջեում	Շինարարության կապալառու ԲԷՅ

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխան-նառու
	կատարման վայրի և շրջապատի գեղագիտական տեսքի վատացում	պահեստավորում Շահումյան-2 ենթակայանում	ենթակայանում		
11. Մարտկոցների փոխարինումից թունավոր թափոնների առաջացում	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում հին սարքավորումներից թթուների արտահոսքի պատճառով - Վտանգներ շինարարության տարածք մտնող շինարարության աշխատողների և այլ մարդկանց առողջությանը - Վտանգներ թափոնների պահման վայրեր մտնող շինարարության աշխատողների և այլ մարդկանց առողջությանը 	<ul style="list-style-type: none"> - Թունավոր թափոնների (օգտագործված մարտկոցներ, մարտկոցային թթու և այլն) խիստ առանձնացում ենթակայանում ստեղծված այլ տեսակի թափոններից - Թունավոր թափոնների պատրաստում պահեստավորմանը՝ դրանք տեղավորելով կոնտեյներներում և պիտակավորելով (բաղադրության, հատկությունների և վարման կանոնների վերաբերյալ մասնամասներ) - տարածքի պատրաստում թունավոր թափոնների պահեստավորմանը (անթափանցելի հատակի ծածկի, պահարանների, օդափոխման համակարգերի, անվտանգության համակարգերի և այլնի տրամադրում) - Թունավոր թափոնների անվտանգ պահեստավորում 	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատանքների իրականացման վայրում հայտնաբերված վտանգավոր թափոնները առանձնացված են մյուս թափոններից - ԲԷՑ-ի կենտրոնական մասնաճյուղում հայտնաբերված վտանգավոր թափոնները պահված են անվտանգ կոնտեյներներում և կրում են բաղադրության, հատկությունների և վարման կանոնների վերաբերյալ պիտակներ 	Ներառվելու է ենթակայանի շահագործման և պահպանության բյուջեում	Շինարարության կապալառու ԲԷՑ
12. Շինարարության տարածքի ռեկուլտիվացիա և լանդշաֆտի վերականգնում	Լանդշաֆտի գեղագիտական արժեքի կորուստ ենթակայանի հիմնանորոգման/ ընդարձակման	- շինարարության բազայի (եթե այդպիսին առկա է) և մերձատար ճանապարհների (եթե այդպիսիք առկա են)	- Կապալառուի ղեմնորիլիզացիայից հետո աշխատանքային ճամբարի մնացորդների բացակայություն	Ներառված է ծրագրի ծախսերի մեջ	Շինարարության կապալառու

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
	պատճառով	ապամոնտաժում և տարածքների ներդաշնակեցում լանֆշաֆտի հետ - Շինարարության տարածքի և մշտական մերձատար ճանապարհների վերջնական մաքրում և տարածքի կանաչապատում	- Ժամանակավոր մերձատար ճանապարհները ներդաշնակեցված են բնապատկերի հետ և նպաստավոր պայմանների առկայություն բուսականություն վերականգնման համար - Շինարարության կանաչապատված տարածք		
13. Երթևեկության և հետխոտների անվտանգություն	Ուղղակի և անուղղակի վտանգներ հասարակական երթևեկությանը և հետխոտներին շինարարական աշխատանքների կողմից	- Ջգուշացնող նշանների, արգելքների և երթևեկության ուղղության շեղում - Երթևեկության կառավարման համակարգ և անձնակազմի ուսուցում, հատկապես շինարարության տարածքի հասանելիության և մոտակա ծանր երթևեկության կառավարման համար: Անվտանգ անցումների ապահովում հետխոտների համար այն վայրերում, որտեղով անցնում են շինարարական մեքենաները - Աշխատանքային ժամերի հարմարեցում տեղի երթևեկությանը, օրինակ՝ խուսափում փոխադրման խոշոր աշխատանքներից երթևեկության պիկ ժամերին, - Տարածքում երթևեկության ակտիվ կառավարում	- Ապահով շինարարական տարածք - Աշխատանքների հստակ տեսանելի տարածք, հանրության զգուշացում հնարավոր վտանգների վերաբերյալ - Շինարարության կարգավորված երթևեկություն -	Ներառված է ծրագրի ծախսերի մեջ	Շինարարության կապալառու

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
		<p>պատրաստված և տեսանելի անձնակազմի կողմից, եթե դա պահանջվում է մարդկանց անվտանգ ու հարմարավետ տեղաշարժի համար</p>			
ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ					
<p>1. Վտանգավոր թափոնների (յուղոտ լաթեր, յուղով աղտոտված ավազ) առաջացում</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Վտանգ ենթակայանի անձնակազմի առողջության համար - ենթակայանի տարածքի և շրջապատի հողերի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում 	<ul style="list-style-type: none"> - Վտանգավոր թափոնների առանձնացում ենթակայանում առաջացած այլ տեսակի թափոններից - Համապատասխան կերպով կնքված և պահպանվող պահեստային տարածքի առկայություն վտանգավոր նյութերի համար - Համաձայնություն հատկապես լիցենզավորված մարմինների հետ ազգային օրենսդրությանը և լավագույն ազգային պրակտիկային համապատասխան վտանգավոր թափոնները տարածքից դուրս բերելու և վերամշակելու/հեռացնելու վերաբերյալ 	<p>Լավ սանիտարական պայմաններ ենթակայանում և դրա շուրջ</p>	<p>Ներառվելու է ենթակայանի շահագործման և պահպանության բյուջեում</p>	<p>ԲԷՑ</p>
<p>2. Ենթակայանի սարքավորումների շահագործում և պահպանում</p>	<p>Ենթակայանի տարածքի և շրջապատի հողերի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտում</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Տարածքում թափված յուղերի դեմ գործիքների արկղի առկայություն թափված և արտահոսած յուղերը մաքրելու համար - Շահագործման ու պահպանության ընթացքում յուղի թափման և արտահոսքի կանխում 	<p>Լավ սանիտարական պայմաններ ենթակայանում և դրա շուրջ</p>	<p>Ներառվելու է ենթակայանի շահագործման և պահպանության բյուջեում</p>	<p>ԲԷՑ</p>

Գործողություն	Հնարավոր ազդեցություն	Մեղմման միջոց	Մեղմման հայտանիշ	Մեղմման արժեք	Մեղմման համար պատասխանատու
		- Արտահոսած և պատահաբար թափված յուղերի ժամանակին մաքրում			
3. Պատրաստվածություն արտակարգ իրավիճակներին	Ենթակայանի շահագործման խափանում՝ անհարմարություն պատճառելով սպառողներին	Հրդեհի վերաբերյալ ահազանգման և հրդեհի տեղայնացման համակարգի և արտակարգ իրավիճակներում էլեկտրամատակարարման ռեզերվային համակարգերի առկայություն	Ենթակայանի հարթ շահագործում	Ներառվելու է ենթակայանի շահագործման և պահպանության բյուջեում	ԲԷՑ

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԾՐԱԳԻՐ

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչո՞ւ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ						
1. Շինարարական նյութերով ապահովում	Շինարարական նյութերի ձեռքբերում գրանցված մատակարարներից	Մատակարարի գրասենյակում կամ պահեստում	Նյութերի պիտակների և/կամ հավաստագրերի (եթե այդպիսիք առկա են) ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերի կնքման ընթացքում	Ապահովել շինարարական նյութերի հուսալիությունն ու դրանց անվտանգությունը մարդու առողջության համար	ԲԷՑ
2. Շինարարական նյութերի և թափոնների փոխադրում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական վիճակը - Բեռների պատահում - Փոխադրման հաստատված ժամերի և երթուղիների հարգում 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարության տարածք - Շինարարական նյութերի և թափոնների փոխադրման երթեր 	Ենթակայանին հարակից ճանապարհների զննում շարժման երթուղու ուղղությամբ	Ընտրանքային զննումներ աշխատանքային ժամերի ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> - սահմանափակել արտանետումներով հողի և օդի աղտոտումը - սահմանափակել աղմուկի և վիբրացիայի հետևանքով տեղական համայնքներին պատճառած անհարմարությունը - նվազագույնի հասցնել երթևեկության խափանումը 	ԲԷՑ Ճանապարհային ոստիկանություն
3. Փոշի	Օդափոխությունը տեղում	Շինարարության տարածք և մերձատար ճանապարհ	Տեսողական զննում	Կրկնվող	Նվազեցնել ռիսկերը անձնակազմի և հարևան համայնքների համար	ԲԷՑ

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
4. Աղմուկ	<ul style="list-style-type: none"> - Աշխատանքային ժամերին հետևում - Մեքենաների և տեխնիկայի տեխնիկական վիճակը - Աղմուկի մակարդակը (բողոքների դեպքում) 	Շինարարու- թյան տարածք	<ul style="list-style-type: none"> - Տեսողական զննում - Աղմուկի մակարդակի չափում գործիքներով (բողոքների դեպքում) 	<ul style="list-style-type: none"> - Կրկնվող - Բողոքից հետո երկու հատվածի ընթացքում 	Նվազեցնել անհարմարությունն երը անձնակազմի և հարևան համայքների համար	ԲԷՑ
5. Շինարարության սարքավորումների պահպանում	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և շինարարական սարքավորումների լվացում շինարարության տարածքից դուրս կամ բնական հոսքերից առավելագույն հեռավորության վրա - Շինարարական սարքավորումների լիցքավորում և քսում նախապես որոշված լցման կայաններում/սպասարկման կետերում 	Շինարարու- թյան տարածք	Աշխատանքների զննում	Ընտրանքային զննումներ աշխատանքային ժամերի ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> - Խուսափել սարքավորումների շահագործման ընթացքում նավթամթերքներով ջրի և հողի աղտոտումից - Ժամանակին տեղայնացնել և նվազեցնել հնարավոր վնասը 	ԲԷՑ
6. Հողային աշխատանքներ	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի վերին շերտի հեռացում և ժամանակավոր կուտակում հողի ռեկուլտիվացիայի համար - Փորված հողի ժամանակավոր պահում որոշված վայրերում - Փորված հողի հետ լցնում ըստ անհրաժեշտության և ավելորդ զանգվածի հեռացում գրավոր հաստատված վայրեր 	Շինարարու- թյան տարածք	Աշխատանքների զննում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> - Սահմանափակել բուսականության կորուստը հողի կուտակման հետևաքով և մինիմալացնել մակերեսային ջրային ավազանների աղտոտումը մասնիկներով - Սահմանափակել մակերեսային և 	ԲԷՑ

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
					ստորգետնյա ջրերի աղտոտումը աղտոտված հողով	
7. Անվտանգ շինարարական թափոնների ստեղծում	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարական թափոնների ժամանակավոր պահեստավորում հատուկ հատկացված վայրերում ենթակայանի ցանկապատված տարածքում - Թափոնների ժամանակին հեռացումը պատշոնապես հատկացված վայրեր 	<p>Շինարարու- թյան տարածք</p> <p>Թափոնների հեռացման վայր</p>	Աշխատանքների զննում	Պարբերաբար շինարարության ընթացքում և դրա ավարտից հետո	<ul style="list-style-type: none"> - Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտման կանխում - Ենթակայանի տարածքում շինարարական նյութերի և բեկորների ցրված մասնիկների պատճառով պատահարներից խուսափում - Շինարարության տարածքի և շրջապատի գեղագիտական տեսքի պահպանում 	ԲԷՑ Երևանի քաղաքա-պետարան
8. Հեղուկ թափոնների արտադրում	- Շինարարության տարածքում զուգարանների կազմակերպում	Շինարարու- թյան տարածք	Աշխատանքների զննում	Շինարարության ողջ ժամանակա-	- Մակերեսային և ստորգետնյա	Շինարարու- թյան

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
	և պահպանում սանիտարական նորմերին համապատասխան			հատված	ջրերի աղտոտման կրճատում	կապալառու
9. Հնացած սարքավորումների հեռացումից թափոնների առաջացում	- Ապամոնտաժված սարքավորումների ժամանակավորման պահեստավորում Հաղթանակի ենթակայանում հատուկ հատկացված վայրում	Հաղթանակի ենթակայանի հողակտոր	Աշխատանքների զննում	Պարբերաբար շինարարության ընթացքում և դրա ավարտից հետո	- Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտման կանխում - Ենթակայանի տարածքում շինարարական նյութերի և բեկորների ցրված մասնիկների պատճառով պատահարներից խուսափում - Շինարարության տարածքի և շրջապատի գեղագիտական տեսքի պահպանում	ԲԷՑ
10. Տրանսֆորմատորային յուղերի փոխարինումից թափոնների առաջացում	- Տրանսֆորմատորային յուղերի փոխադրում Շահումյան-2 ենթակայան - Տրանսֆորմատորային յուղերի պահեստավորման պայմանները Շահումյան-2 ենթակայանում	- Փոխադրման երթուղին Հաղթանակի ենթակայանից մինչև Շահումյան-2 ենթակայան - Շահումյան-2 ենթակայան	Տեսողական զննում	- Յուղերի փոխադրման ընթացքում - Պարբերաբար յուղերի պահեստավորման ընթացքում	Հողերի ու ջրի աղտոտումից խուսափում	ԲԷՑ
11. Մարտկոցների փոխարինումից թունավոր	- Թունավոր թափոնների (օգտագործված մարտկոցներ, մարտկոցային թթու և այլն)	- Հաղթանակի ենթակայանից մինչև ԲԷՑ	Տեսողական զննում	- Թունավոր թափոնների փոխադրման	Հողերի ու ջրի աղտոտումից խուսափում	ԲԷՑ Բնապահպա-

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
թափոնների առաջացում	<p>խիստ առանձնացում ենթակայանում ստեղծված ալլտեսակի թափոններից</p> <ul style="list-style-type: none"> - Թունավոր թափոնների պատրաստում պահեստավորմանը՝ դրանք տեղավորելով կոնտեյներներում և պիտակավորելով (բաղադրության, հատկությունների և վարման կանոնների վերաբերյալ մասնամասներ) - տարածքի պատրաստում թունավոր թափոնների պահեստավորմանը (անթափանցելի հատակի ծածկի, պահարանների, օդափոխման համակարգերի, անվտանգության համակարգերի և այլնի տրամադրում) - Թունավոր թափոնների անվտանգ պահեստավորում 	գլխավոր մասնաճյուղ փոխադրման երթուղի - ԲԷՑ գլխավոր մասնաճյուղի տարածք		ընթացքում - Պարբերաբար թունավոր թափոնների պահեստավորման ընթացքում		նության նախարարու- թյուն
12. Շինարարության տարածքի ռեկուլտիվացիա և լանդշաֆտի վերականգնում	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարության բազայի (եթե այդպիսին առկա է) և մերձատար ճանապարհների (եթե այդպիսիք առկա են) ապամոնտաժում և տարածքների ներդաշնակեցում լանդշաֆտի հետ - Շինարարության տարածքի և մշտական մերձատար ճանապարհների վերջնական 	Շինարարու- թյան տարածք, մերձատար ճանապարհներ	Աշխատանքների զննում	Շինարարության վերջնական հատվածում	Ենթակայանի հիմնանորոգման պատճառով Լանդշաֆտի գեղագիտական արժեքի կորստի կրճատում	ԲԷՑ

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
	մաքրում և տարածքի կանաչապատում					
13. Աշխատողների առողջություն և անվտանգություն	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարության աշխատողների կողմից համազգեստի և ԱՊՊ կրումը - Շինարարական սարքավորումների շահագործման և ԱՊՊ օգտագործման կանոնների խիստ պահպանում 	Շինարարու- թյան տարածք	Աշխատանքների զննում	Աշխատանքների ողջ ժամանակա- հատված	Կրճատել շինարարների վնասվածքների և պատահարների հավանականու- թյունը	ԲԷՑ
ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ						
1. Վտանգավոր թափոնների (յուղոտ լաթեր, յուղով աղտոտված ավազ) կառավարում	<ul style="list-style-type: none"> - Վտանգավոր թափոնների առանձնացում ենթակայանում առաջացած այլ տեսակի թափոններից - Համապատասխան կերպով կնքված և պահպանվող պահեստային տարածքի առկայություն վտանգավոր նյութերի համար - Համաձայնություն հատկապես լիցենզավորված մարմինների հետ ազգային օրենսդրությանը և լավագույն ազգային պրակտիկային համապատասխան վտանգավոր թափոնները տարածքից դուրս բերելու և վերամշակելու/հեռացնելու վերաբերյալ 	Ենթակայանի տարածք	<ul style="list-style-type: none"> - Ենթակայանի զննում - Լիցենզավոր- ված մարմնի հետ թափոնների վերացման ու հեռացման վերաբերյալ համաձայ- նագրի առկայության ու վավերության ստուգում 	Ենթակայանի շահագործման ողջ ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> - Լավ սանիտարական պայմանների պահպանում ենթակայանում - Հողի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտման սահմանափակում 	Բնապահպա- նության նախարարու- թյուն
2. Ենթակայանի սարքավորումների	- Տարածքում թափված յուղերի դեմ գործիքների արկղի	Ենթակայանի տարածք	Ենթակայանի տարածք զննում	Կայանի շահագործման ողջ	- Տարածք մտնող անձնակազմի և	Բնապահպա- նության

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
շահագործում և պահպանում	<p>առկայություն թափված և արտահոսած յուղերը մաքրելու համար</p> <ul style="list-style-type: none"> - Շահագործման ու պահպանության ընթացքում յուղի թափման և արտահոսքի կանխում - Արտահոսած և պատահաբար թափված յուղերի ժամանակին մաքրում 			ընթացքում	<p>այլ մարդկանց առողջության համար վտանգների կանխում</p> <ul style="list-style-type: none"> - Սարքավորումների շահագործման ու պահպանության հետևանքով նավթամթերքներով ջրի և հողի աղտոտումից խուսափում - Հրդեհի դեպքում վնասի ժամանակին տեղայնացում ու նվազեցում 	<p>նախարարու- թյուն</p> <p>Էներգետիկայի ու բնական պաշարների նախարարու- թյուն</p>
3. Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ	Էլեկտրական և մագնիսական դաշտի ինտենսիվություն	Շահագործման տարածքում ու ցանկապատի մոտ	Էլեկտրականության չափիչ ու Գաուսյան չափիչ	Վեց ամիսը մեկ	Նվազեցնել ռիսկերը անձնակազմի և հարևան համայնքների համար	ԲԷՑ Առողջապա- հության նախարարու- թյուն
4. Պատրաստվածություն և արտակարգ իրավիճակների	Հրդեհի վերաբերյալ ահազանգման և հրդեհի տեղայնացման համակարգի և արտակարգ իրավիճակներում էլեկտրամատակարարման ռեզերվային համակարգերի առկայություն	Ենթակայանի տարածք	Պարբերական ստուգումներ	Կայանի շահագործման ողջ ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> - Նվազեցնել ռիսկերը անձնակազմի և հարևան համայնքների համար - Ենթակայանի շահագործման խափանումից 	<p>Էներգետիկայի ու բնական պաշարների նախարարու- թյուն</p> <p>Արտակարգ իրավիճակներ ի</p>

Գործողություն	Ի՞նչ (պարամետր է հսկվում)	Որտե՞ղ է (հսկվելիք պարամետրը)	Ինչպե՞ս է (հսկվում պարամետրը)	Ե՞րբ (սահմանել հաճախակա- նությունը/ կամ շարունակա- կանությունը)	Ինչու՞ է (հսկվում պարամետրը)	Ո՞վ է (պատաս- խանատու մոնիտորինգի համար)
					խուսափում	նախարարու- թյուն